

ջանքն է պատկանում Ղափանի անտառները կէսը, Բարդուղայում և այլն: Գիւղացիները նախկին սովորութեան համեմատ անտառները պահպանելու փողը իրենք են վճարում, վերապահելով այսուհետ փայտի փողը: այսինքն որքան փայտ է հարկաւորվում, նորմը առանց փողվածքերու իրաւունք ունէին անտառներէջ փայտ տանելու: Բայց այս տարի պ. անտառապետը հրամայել է կոնդուկտորին որ առանց տուժակի ոչ մի գիւղացու չը թողնեն անտառի մէջ մտնելու: Ինչպէս լսում ենք, երեք օրուայ մէջ, 150 կայսին և ցակտան են խլել անտառների ծառայողները գիւղացիներէջ: Ասում են Արծառնիկ և Սեաքար գիւղերումն էլ չափաւ (փայտ կրելու թիւ) և արջաւ (ցակտա, կայսին) չի մնացել: Երբեք խլել են: Պ. անտառապետը չէ կամենում փոխել իւր հրամանը և խեղճ գիւղացիները մնացել են չուարած: Ըր գիտեն ինչ անեն: Բարդուղայի գիւղացիները արդէն անտառապետի կամքը կատարեցին, այն է՝ համ փայտի փողը տունն համ պահպանել իսկ յետոյ խնդրագիր ներկայացրին պ. գաւառապետին: Տեսնենք ինչպէս կը լուծուի այդ արցը: Ինչ վերաբերում է Ղափանի գիւղացիներին: Նրանք չեն կամենում հնազանդուել անտառապետի հրամանին և նեղ դրութեան մէջ են գտնվում: Արանով հրաւիրում ենք բարեխնամ կառավարութեան ուշադրութիւնը որ նա բարեհաճի հրամայել թողնելու նախկին կարգաւորութիւնը: որովհետեւ գիւղացիները առանց զրա էլ նիւթական սուղ վիճակի մէջ են:

ՂԱՐՍԻՑ.—Այստեղ այժմ գտնվում են կատաղած չնէր, որոնք փողոցներով անց և դարձողների վերայ յարձակութեամբ, ուստի խառնում են և կամ նրանց հագուստները պատառուտում: Մեր պաշտօնը մնացած մի աւանդութիւն կայ: Իբր թէ կատաղած շանից խառնածը քառասուն երրորդ օրը եթէ քնի, նա էլ կը կատաղի: Այդ աւանդութեանը այժմ կարող ենք եղած փորձով հաւատարմ ինչպէս օրինակ անցնալ ամիսներում Պոլսոյ Պետրոսի տօնախմբութեան օրը, մի կամ

կամ չոտարութեան ճանկերից: Եւ Աթոք բնածն դանաղան ներդրութիւնները, անտառապետների և կարգների բռնվէն անցած լինելով վասնորոյ և շատ դիւրագոյաց սիրտ աւելի դէպի այնպիսի մարդիկ, որոնք իրենց շատ թէ քիչ հարկաւորութեան ժամանակ դիմում էին նրան նիւթական օգնութիւն խնդրելու: Եւ նա օգնում էր: Նրանց որքան ձեռնհաս էր, կամ որքան իւր կարողութիւնն ներքոյ լինէր իրենց այդ անկողն: Բայց որովհետեւ մի մարդ որքան ևս մեծ կարողութեան տէր թէ է լինի, չէ կարող ամեն իրեն դիմողին սիրտը գոհացնել: այսպէս և Աթոք բնածն, չը նայելով որ մի աչքի ընկնող կարողութեան տէր չէր, այլ որքան էլ օգնում էր ոչ թէ իւր անընդհատ, այլ իսկապէս իւր համար մի որոշեալ ժամանակի հարկաւորելու: Խնայողութեամբ արդէն պարտաւորեցին, և այս անում էր, ինչպէս արդէն ակնարկել ենք: Իւր փորձուած սրտի մարդասիրութիւնից թնկադրուած, Անտառանայայի պնդելու և անխելճ ժողովներն, որոնք երբեմն իրենց չափազանց պահանջման բաւականութեան չէին դանկ Աթոք բնածնի մօտ, պախարակելով էին խօսում նրա մասին: որպէս մի անգութ հարստականի մօտին: այս մէկ կողմից, իսկ միւս կողմից, որ Աթոք բնածն չը խնայող էր ձեռնհաս եղած ժամանակ և այս առիթ էր տալի շատերին կարծել: որ նա անբաւ հարստութեան տէր է: Ուստի հետզհետէ Աթոք բնածնի հարստութեան համ

տաղած շուն, մի քանիսն իրեն խառնելուց յետոյ, գիւղերը պատահում է և մի թիթեղագործի, որի վերայ յարձակութեամբ խառնում է: Բայց այս ժամանակ ոտիկանները վերայ հասնելով շանը սպանում են, և մէջ տեղից երկու կտոր անում, իսկ խառնողը հին սովորութեան համեմատ, անցնում է սպանուած շան մէջ տեղից, որովհետեւ իրեն փորձաբերց ազատուած է համարում: Բայց որպէս զի կատարելու փորձանքից էլ աղատուել, խառնելու օրից հաշվում են, որ քառասուն երրորդ օրը լրանալու, գիւղերը չը թողնեն քնելու, բայց 40-րդ տեղ սխալմամբ երեսուն ութ օր հաշուելով, երեկոյեան հրաւեր են սարգում: մինչև լոյս: որպէս զի խառնողն չըքնի, իսկ առաւօտեան ամեն մի փորձանքից ազատուածը ճանապարհորդում է Ալեք. ասնդրապօլ: Բայց երբ շան խառնելուց յետոյ անցնում է ուղիղ քառասուն օր, ողորմելին իրեն զգում է բոլորովին միւրիշտեան և կատաղած: Այդ միջոցին նա իւր ճանապարհորդակիցներին խնդրել է, որ իրեն չըխայճակապ անեն, իսկ ընկերները հանաք են կարծել, և վերջապէս այն դրութեան են հասնում, որ ինչպէս լսեցինք, հաստատաբերներին, նա մոխիր մաղելով զինքն մտնել է:

ՆՈՅՆ ՏՆՂԻՑ.—Փետրվարի 14-ին քաղաքից դուրս մի քիչ հեռաւորութեամբ ճանապարհի վերայ անցորդները տեսնելով մի սպանուածի դիակ յայտնեցին տեղին պոլիցիային: Իսկոյն պոլիցիայտեր, պրիտառներ, քաղաքային բժիշկ և մի քանի ուրիշ ծառայողներ շտապով հասան այնտեղ: Սպանուողը քաղաքի հիւանդանոցի գրադիրներից մի գլխուր էր, որին հիւանդանոցի վիրակապ թնկով խեղդել էին: քիթը արեւը դեռ հասնում էր, բժիշկը փորձեր արեց ազատելու, բայց արդէն ուշ էր, ուստի վիրացներով տարան հիւանդանոց: Ոճրագործները յայտնի չեն, բայց յոյս կայ, որ տեղիս կառավարութիւնը շուտով կը գտնի նրանց:

Թիֆլիսի 5-րդ մասում, Շամիլ Սոլոմոնովի տանից նրա ծառան գողա-

ցել է մի արկղ զանազան թանկագին իրերով, մի ներքին փոխառութեան տուժակ № 10341 և կանխիկ փող: Բոլոր գողացած իրերի գումարը հաշվում են մօտ 719 ռ. 50 կոպէկ:

Ֆրանսիական գումարատերերի մի ընկերութիւն, ինչպէս հաղորդում է «*Нов. Вр.*» լրագիրը, մտադրուել է հիմնելու Անդրկովկասում շաքարաւորութեան գործարարութեան գլխաւորը այս քանի օրս պէտք է գնայ Պետերբուրգ և յետոյ Եմսիցից կ'ուղևորուի դէպի Անդրկովկաս այդտեղի շաքարագործութեան պայմանները հետազոտելու համար:

ԲԱՂՈՒԻՑ.—Մեր Մարդ. Ընկերութեան խորհրդի նիստերը պարամունտական կերպարանք են ստացել: Արժէր միայն հաշուել թէ 1882-ից սկսած խորհրդի անդամակցութեանց քանի հոգի հրաժարուեցան և քանի նստեցին:

Ինչպէս իմացանք ընկերութեան ընդհանուր ժողովը կայանալուց մի քանի օր անցած ընկերութեան գանձապահ պ. Գ. Գիւղարեանը խորհրդի նիստին նախապահի առաջ տեղանի վերայ է գնում իւր մօտ գտնուած ընկերապատկան բոլոր արժեթղթերը, մուրհակները, ընթացիկ ծախքի համար պատրաստի գումարած գումարը և իւր —հրամարականը:

Պ. Գ. Գիւղարեանի անունը երկար տարիների ընթացքում այնքան սերտ կապով կապուած է ընկերութեան բարգաւաճման պատմութեան հետ, որ այս դէպքը շատ տարակուսանքներ է առաւելեցնելու առիթ պիտի տան: Ցանկալի էր խմանալ նրա հրաժարականի պատճառը:

Թիֆլիսի Ալեքսանդրեան այգում ղեկավարական-պատմական մուշտոյնի հիմքը փորելու ժամանակ, ինչպէս հաղորդում է «*Кавказ*» լրագիրը, գտնել են շատ մարդկային ոսկորներ և վրաց արձանագրութեամբ չիքիմերի: Արձանագրութեան խօսքերը գերծուած լինելով, կարդացվում են միայն մի քանի հատ ու կտոր խօսքեր:

Բնածնի ոչ թէ թղթադրամների այդ փոքրիկ կապուցը, այլ ոսկեղէն և արծաթեղէն դրամների մոտազօք պարկերը, որոնցից մինը միւսին ընկալելով մարդոց մէջքի ոսկորները կարէ մէկ մէկ խառնել, եթէ քամակի վերայ բարձած տանի քայլաչափ տարածութեան տանելու դժուարին գործը յանձն առնէ: Միւս կողմից մի այլ ճշում բերան մարդ իւր հերթում կամենալով այս զարմանալի զբաղւորութիւնների յաղթանակը իւր վերայ թողուլ, ենթադրում էր՝ որ Աթոք բնածնի այդքան հարստութիւնը զեռ յայտնի եղածն է. նա դեռ որքան անդին իրենցներին իրեն միայն յայտնի գանձեր ունի: Սակայն ինչպէս վերև ակնարկեցինք, Աթոք բնածնի այդպիսի հարստութեանց կողմին անգամ անցած չէր, այլ նրա հարստութիւն պարունակվում էր իւր համեստ կենցաղավարութեան, իւր օրական ապրուստը աշխատանքով: Իսկան եղանակով հայրենիքում մէջ, թեպէհեւ Աթոք բնածնի տիպարը իրանից շատ անգամ լաւութիւններ տեսնող դրացիներին մօտ այլ կերպարանք էր տեսնում. նա ներքուստ մեծատուն իսկ արտաքուստ աղան և գծի էր համարվում: Եւ որովհետեւ դիւրանալուց յաղթանակով ամենայն պարագայներում նա պէտքէ պէտքէ իւր տունը կառավարելու համար, ուստի և ամեն դէպքերում թէ ինքն և թէ իւր որդիք վայելում էին այլոց անարգական ծաղրածութիւններն: Չոր

ԱՆԷՔՍԱՆԴՐՈՎՈՒՑ.—Փետր. 19-ին քաղաքով անցնելով գնացին ս. Էջմիածին Ախալքալաքից երկու պատգամաւորներ՝ պ. պ. Ա. Յովհան. ջանեան և Բ. Պիճիկեան խնդրելու վեհ. կաթողիկոսից, որ իրենց յաջորդ գեր խորհն ծ. վ. Ստեփանէն վերահաստատուի իւր պաշտօնի մէջ և չուղարկուի Հակապատ. Նոյն նըպատակով էլ գնացել են պատգամաւորներ Ախալքալաքից: Այդ պատգամաւորներին ասուցեցին, որ իրեն վարդապետը շատ ընտրի յաջորդ է, ամենքը նրան սիրում են, բայց հայադաւան հայերից, նոյնպէս և՛ կաթողիկէ և՛ լուսեւրական հայերը, նոյնպէս և օստանները նրան շատ յարգում և սիրում են: Գրանցից շատերը հեռագիր են խփել Էջմիածին, որպէս զի Ախալքալաքն չը զրկուի այդպիսի մի քաջ հովուից:

ՄՈՋԻՈՎՈՒՑ.—Երկու ամբողջ շաբաթուայ ընթացքում եղանակը այստեղ վատ և ձիւնախառն էր: Եղանակը վատ ներգործութիւն ունեցաւ չորքտանիների վերայ: Շատ տաւարներ կոտորուեցան: 1000 ձի ունեցողին մրնաց 300 ձի, իսկ նա որ 400 կամ 500 ձի ունէր, մնաց դարդակ: Կոտորածը մեծ էր: Այստեղ այժմ կաշու առետուր է: Խոտի սաստիկ թանկութիւն է: Կենդանիների մէջ չըբաւկալ գիւթում տարածվում է կարմրուկը, ամենի տանը գրեթէ կը տեսնէք այդ հիւանդութեամբ պառկած 4-5 երեխաներ: Մեծերն էլ են կարմրուկ ընդհուր, բայց յաջողակ է լինում, չուտով առողջանում են:

ԹԻՖԼԻՍԻՑ.—Ձեր պատուական քաղաքի մէջ Կիւրակի և տօն օրերը խառնութեան վրայ պահելու վերաբերութեամբ առաջնորդները և այդ առթիւ թղթակցութիւնները շատերիս անպատու ուրախութեան պատճառ դարձան: Սակայն հաճախեց և մեծ պահոց օրերին, հետեւապէս և ապախալութեան օրերին, բայց փորձաւորաբար, դեռ ևս առաջարկած միտքը իրագործուած, գործը դրած չենք տեսնում: Ինչ կը լինէր գէթ մեծի պահոց և ո.

բօրինակ՝ լինում էր որ Աթոք բնածն հետոտ գնում էր քաղաք, պատահում էր՝ որ իւր որդիքը սալկերով զբաղեցնելի հետ գնում էին վարձու բնածնակցութեան, ահա այսպիսի միջոցներում որպէս և ինչ ճանապարհորդական դժուարութիւններին ենթարկուելիս՝ նրանք հարստական չարքաների մի զատակարգ էին կազմում իրենց ընկերակիցների տէքում և այս վերջինների կողմից արժանանում զանազան սրախօսական երգիծաբանութիւններին, պատահում էր մինչև անգամ՝ որ կամ Աթոք բնածն կամ իւր ներկայացուցիչը՝ որ և ինչ գործոց մասին զատատեսական բաւարարութիւն էին խնդրում դատաւորից, նրա զատախաղա առաջին խօսքը այս էր լինում՝ դատաւորին առաջ, որ իւր գանգատաւորը հարուստ մարդ է իւրին զրկում է, իրեն հարստաբարում է, վկաները կաշառուած են, կամ նրա պատմին են պահում՝ նրանից ակնկալութիւն ունենալով: Իսկ մի քանի այլ վկաներ, որպէս խղճից զրդուած, չը թողուլ աղքատը անգութ հարստականից զրկուելու հակառակ վկայութիւն էին տալի ի միտս Աթոք բնածնից: Աթոք բնածնի էլը կատարելապէս ցեղանուն էր: Շատերը նրան էին վերաբերում այս անտեղի առակի ի վերաբերում այս անտեղի առակի ի մասը: «*Չուտողի ապրանքը*» ուտողին հալալ:—Վասնորոյ և շատ անգամ գողանում էին նրա ոչխարներէջ, եղներէջ և այլ բնական անասուններից և անհետացնում: Յաճախ առնախան

թը շաբաթուայ ընթացքում կիւրակները կողպէին խանութները, որպէս զի մարդ կարողանար այդ օրերին գոնէ կեղեցիկ յաճախել աղօղիւտ և քաղաք լսելու, Գուրգ պ. խմբագիր, ձեր առաջնորդող յօդածներում բացատրեցիք, որ մեր վաճառականները կիւրակները խանութները փակելով՝ չէին չեն կողքնում, հարկաւ կըր այդ սովորութիւնը ընդհանրական լինի: Մեր բանը միշտ այսպէս է, պէտք է ոչ միայն սովորել օրէնքով հարկաւորներն, որ մի լաւ սովորութիւն ընդունենք, բարոյապէս մենք մեզ պարտաւորեցինք չէք կարող հետեւել մի սովորութեան, որ կարող է ակնհեւ ծառայել մեր բարոյական շինութեան:

Մի գործակատար: Անցեալ շաբթու չըբայ անթիգաճի մը խանութէն Պատրիարքարան բերուած Եկեղեցական անօթոյ և զեւստեղնաց մէջ միայն շուրջում կը գրտնուկ եղեր, որուն վրայ միայն 50 լիւրայի մօտ ոսկեթիւ (խուրտա) կը գտնուի: Իսկ զբաղիւր 8 անտարանաց մին արդէն Տիֆլիսեցի հայ վաճառական մը 140 օրի գնելով Երուսաղէմ տարի է նուրիւտու իսկ մնացեալ ձեռագիր և նկարազարդ Աւետարաններ միջոց օակարկութիւնը հրէայ վաճառականը 800 լիւրայի սակարկեր է հարուստ անթիգաճի մը, որ պիտի վաճառէր: Այս լինողին համար Պատրիարքարանի գործակատար Զարուկիւն Էֆ. պաշտօն յանձնուած է դատի մտնել, ուր որ հարկ պահանջէ: (Հայրենիք)

ՍԱԼԱՆԻՑ.—Կառավարութեան կարգադրութեամբ բռնուեցան անցեալ տարի Շամախու և Ջալալու գումարներում ասպատակող աւաղակներից վեց մարդիկ, որոնցից մէկը շամախեցի է, իսկ մնացածները Ջալալու գաւառիցն են: Ձեռքաւորուած աւաղակներին դաւառապետը փետրվարի 17-ին թաղու ուղարկեց:

ՆՈՅՆ ՏՆՂԻՑ.—Այս ձմեռանից գծում են ձկան կապալաւուները, ըստ որում այս տարի ձուկը շատ պակաս է: Այդ պատճառով էլ՝ բարեկենդանին բլիթի համար խառնարի գլխի

ձու փաշտում էին նրա վարուցանքը, հրդեհում նրա խոտի կամ հացաբոյսերի գէղերը: Նրանից փոխ առնողներ շատ անգամ ուրանում էին պարտքերը և չէին վճարում: Աթոք բնածն էլ երբեմն պատահում էր իւր սրպիսի ի ինչ հարկաւորութեան ժամանակ դիմել փոխառութեան ուրիշներից: սակայն այսպիսի դէպքերում նրան համարում էին կեղծաւոր: Իբր թէ այսպիսի հնարներով աշխատելու վրնէր պարտիկ իւր չափազանց հարբատութեան հոտը և ինքընքը դատկ հասարակ կարողութեան տէր մարդկան շարքում, ասում էին ոմանք: Ինչ անէ այժմ ժամանակը վատ է: հարստութիւնը, ասում են, մարդոյ գլխին պատիժ է, մի օր մի փորձութեան կ'ենթարկէ: Այսպէս անկող Աթոք բնածն թէ և կ'ջանայ մեղմացնել իւր հարբատութեան հոգալը, բայց ի զուր, և լաճ ձայնը արձագանքը գտած է արդէն Այս աշխատ էին դատում մարդիկ, երբ Աթոք բնածն մէկից մի բան փոխ առնելու լինէր: Այսպիսի խայտառակ երեկոյների մասին բոլորովին անտարբեր պահելով ինքզինքը՝ Աթոք բնածն մտիկ էր տալի միայն, որ պէս լայնատիրտ հանդիսատես մարդկային պակասամտութեան անարգող գատողութիւններին: Սակայն մի այլ կողմից ունեցած զլիսացաւաբի ձարն գտնել չէր կարող: Գոնեաւ այս մէկ անձնաւորութիւնն էլ չէր հաստատում նրա պարզտիրտ խոստովանութեան

Ախարար

